

حقوق جزائی

چهاردهم - تشدید مجازات باعتبار شدت زیان
هر چند بنا بر بقیه ما که بنا بر ساختمان جرم و مجازات را بر روی پایه اصل توازن و سنجش بین سود و زیان گذاشته شده و هیچ عملی را جرم و قابل مجازات تشخیص نمیدهیم مگر آنکه زیان آور باشد در فکر چنین جلوه میکند که زیان عامل جدا گانه برای تشدید نیست ولی نظر بآنکه گاه زیان بدرجه سنگین و شدید خواهد بود که ناچار بایستی در مجازات آن نیز تشدید بعمل آید مثلاً حریق عمدی که منتهی بسوختن و تلف کسی نشده است، حریق عمدی که در نتیجه وقوع آن شخص سوخته و تلف گردد هر دو در عمل جرم محسوب و فاعل در هر دو قسمت مستحق مجازات است ولی در صورت و شق دوم بلحاظ آنکه زیان بیشتری بسبب عمل تولید شده است قانون در مجازات تشدید می کند.

پانزدهم - تشدید مجازات باعتبار ادوات و

آلات جرم

قانون در بعضی از جرائم توجه مخصوص بآلات و ادوات جرم نموده و بواسطه اهمیت آن مؤثر در تشدید قرار داده است مثل بکار بردن آلت قتاله درباره کسی بدون قصد قتل و کلمید ساختگی در بار کردن حرز برای سرقه و امثال آنها چنانکه قوانین مجازات در قسمت قتل غیر عمدی مجازات اشخاصیکه قربانی قتل خطا خویش را هدف آلت قتاله قرار میدهند با مجازات کسانیکه مرتکب قتل غیر عمدی با آلت غیر قتاله میشوند یکسان قرار نداده و مجازات شخص اولی را شدید تر از مجازات دومی تشخیص داده است و همچنین بیفید مجازات ارتکاب سرقت از راه کار زدن کلید ساختگی با کیفیت مجازات سایر سرقتهای یکنواخت

نیست در قسمت اول تشدید بکار رفته و در قسمت دوم آلت تشدید منظور نشده است.

خلاصه عناوین و اعتبارات پانزده گانه تشدید اسباب و عللی است که بر اثر تکامل و رشد فکری از ابتداء تا حال در ساختمان قانون داخل شده و بموقع اجرا گذاشته شد است: برای آنکه جامع و کلی اعتبارات نامبرده را در ذهن خود جلوه دهیم خلاصه آنها را بطور فهرست و مختصر تکرار نموده و مینگاریم تا آنکه بیاییم امر تشدید بر روی چه اصلی و چه فلسفه است

(۱) تشدید باعتبار تکرار جرم

(۲) تشدید باعتبار قصد

(۳) تشدید باعتبار سبق تصمیم و اصرار

(۴) تشدید باعتبار تعدد مجرم

(۵) تشدید باعتبار مکان و محل وقوع جرم

(۶) تشدید باعتبار وقت و زمان ارتکاب جرم

(۷) تشدید باعتبار شدت و سنگینی زیان حاصل از جرم

(۸) تشدید باعتبار تناسب جرم با سمت و اموریت رسمی

(۹) تشدید باعتبار ظاهر و نمایش سمت رسمی بر

خلاف واقع و حقیقت

(۱۰) تشدید باعتبار ارتباط و علاقه بین مجرم و

هدف جرم

(۱۱) تشدید باعتبار خراب کردن و شکنجه کردن

(۱۲) تشدید باعتبار ادوات و آلات جرم

(۱۳) تشدید باعتبار ورود در حرز از راه غیر عادی

(۱۴) تشدید باعتبار آزار و تهدید و اجبار

(۱۵) تشدید باعتبار حمل اسلحه

ایشها تمام عوامل تشدید قانونی است که قدر جامع

و مشترك بین آنها عبارت از اهمیت حالات مجرم و اسباب

و علل تکوینی جرم و وقت و زمان و مکان وقوع عمل و ادوات و آلاتیکه برای جرم بکار میرود و ارتباط و علاقه بین مجرم و قربانی جرم و شدت زیان آن میباشد

تشدید قضائی

نظر بآنکه پایه و اساس فکر قانون در تشخیص اسباب و موجبات تشدید مجازات فقط توجه امور محسوسه و قابل پیش بینی است یعنی مشاهده عوامل مادی و تکوینی میان و محسوس جرائم و نظاهرات حالات عمومی مجرمین و زیان شدیدی که در نتیجه آزمایش از اخلاق و احوال عمومی مشترك و علل اجرائی بکنواخت جرائم کشف میشود قوه مقننه را بر آن فکر میراند که بطور حدس و تخمین شالوده تشدید ریخته و بر طبق آن مجازات شدید بسازد نه حساب دقیق و پیش بینی هر گونه اسباب و عوامل موجوده نهانی در فرد فرد مجرمین و بکنان بکنان جرائم که مقتضی تشدید است از اینجهت بدادگاه اجازه و اختیار میدهد در مواقعی که بمقتضیات دیگر تشدید بغیر از آنچه قانون توانسته است پیش بینی کند بر خورد نمود تشدید را در نظر بگیرد نهایت این تشدید در حدود مجازاتی است که قانون معین کرده و نباید از حد اکثر قانونی تجاوز نماید.

علت و سر آنکه قانونگذار توانا نیست اسباب و موجبات تشدید قضائی را نیز خود در نظر گرفته و اصول کلی آنها را معین کرده و با اختیار دادگاه بگذار دعما نا اختلاف احوالات روحیه مجرمین و قوا و احساسات مادی و معنوی آنان و تشمت اسباب و علل تکوینی جرم و تنوع مقتضیات گوناگون امور اقتصادی است که پیوسته اشخاص را بارتکاب جرمهای مختلفی آلوده مینماید بدرجه که روحیات هر فرد مجرم و اسباب مادی هر جرمی شبیه بفرد و جرم دیگر نبوده و در نهایت و بهمین جهت نمیتواند برای اسباب و موجبات تشدید قضائی قانون کلی و جامعی که ضابط معین و قابل اشاره حسیه باشد معین نموده و آنرا تعرفه تشدید قرار بدهد از آنست که بدادگاه اجازه و اختیار داده در مواقع لزوم و احتیاج بنا باقتضاء اوضاع و احوالی که پیش می آید به تشدید مبادرت نماید و خلاصه چون اساس اختراع مجازات و تشخیص میزان مؤثر بر روی حدس و تقریب گذاشته شده و همچنین

تشخیص اسباب و عوامل تشدید بر روی همین فکر و نظریه رفته است پس حقا میبایست بدادگاه اختیار تشدید داد تا تاثیر مجازات آنها بحساب دقیق واقعی نزدیکتر شود.

اینست عقیده دانشمندان در باب تشدید قضائی و البته با طرز و اسلوب ساختمان امروزه مجازاتها قابل خدشه و انتقاد نیست چنانکه در بحث تشدید قانونی گفتیم که مادام ساختمان مجازاتها مخالف با اصول طبیعت و دور از حساب دقیق ریاضی و کلیه بر روی شالوده های تقریب و حدس برپا میشود چاره در زمانی بجز باز کردن این راهها از جهت رسیدن بمقصد که تهذیب و اصلاح خلقی بجز مبادند نخواهیم داشت

اسباب و موجبات تخفیف مجازات

همانطوری که قانون از نقطه نظر سنجش و حفظ نتیجه و مولود توازن و تعدل بین زیان حاصل از جرم و زیان مجازات ناگزیر است تشدید را در نظر گرفته و اسباب و موجبات آنرا که توانائی اندیشه فکر بآنها راه دارد خود تشخیص داده و معرفی نماید و قسمت دیگر را که قابل پیش بینی نیست بعهده دادگاه و اگذار کنند نیز از لحاظ رعایت همان اصل ناچار خواهد بود که پایه و اساس تخفیف مجازات را استوار و اسباب رعای آنرا که قابل احاطه و شناساییست به تشخیص خود معرفی و بقید را بنظر دادگاه بگذارد بنابراین تخفیف بمثل تشدید جزء شالوده و ساختمان مجازات خواهد بود

تظاهرات و تجلیات تخفیف

روح و نهاد تخفیف سزای جرم باقتضاء و فلسفه توازن سود و زیان عمل زشت و مجازات یعنی درجه قوت و ضعف و احساسات و عواطف گذشت قانونی در نتیجه موازنه به قسم تظاهر و تجلی مینماید

۱- تظاهر بمعافیت از مجازات که آنرا اعدا قانونی میگویند

۲- تجلی بوسیله تخفیف مجازات

۳- نمایش بکیفیت تعاقب مجازات

تظاهرات سه گانه در حقیقت و معنی شئون و اطوار

روح تخفیف است که گاه ماع از مجازات شده و بکلی آنرا از بین میبرد و گاه بوسیله تبدیل درجه و یا تنزل از حد اقل در کفر عمل تخفیف داده و در بعضی از اوقات اجراء مجازات را بمدت معینی تعلیق مینماید تا معلوم شود در ظرف آن مدت مجرم مجدداً خوی زشتکاری خود را نشان داده و مرتکب جرم دیگری خواهد شد یا نه